

Artikel van de maand – Juli 2012

Missiologische waarnemingen in het NT (11) – Titus

Door Dr. Steef van 't Slot

1 Timotheüs en Titus werden in dezelfde periode geschreven. Een betere volgorde voor Paulus' laatste vier brieven zou zijn: Filemon (uit zijn 1^e Romeinse gevangenschap), 1 Timotheüs en Titus (van na zijn vrijlating) en 2 Timotheüs (uit zijn 2e en laatste opsluiting). 1 Timotheüs en Titus werden omstreeks de jaren 64-65 geschreven tijdens een reisperiode.

We weten minder over Titus dan over Timotheüs. De laatste wordt in het NT tweemaal zo vaak genoemd als de eerste. De Griek Titus, hoewel hij één van Paulus' medewerkers was, werd door de leiders in Jeruzalem niet verplicht zich te laten besnijden.¹

Zij dienden samen op Kreta.² Aangezien we niets over deze reis lezen in Handelingen, zijn we van Paulus' brieven afhankelijk voor onze gegevens. Na het werk op Kreta reisde Paulus verder en Titus bleef. Voor één van hen was het een 2e bezoek – afhankelijk van wie de gemeenten stichtte en wanneer – aangezien *tussen* deze bezoeken de gemeenten beschadigd waren door tegenstanders van het evangelie.³ Titus moest de schade herstellen en leiders aanstellen die de kudde konden verzorgen, en voorkomen dat zo iets opnieuw zou gebeuren.⁴

Paulus was in Milete en Troas, respectievelijk zuidelijk en noordelijk van Efeze, aan de Turkse westkust,⁵ mogelijk tijdens dezelfde reis. Hij vroeg Titus naar Nicopolis⁶ te komen, in het noordwesten van Griekenland. Het is alsof we een vierde zendingsreis, nà Handelingen zien ontwikkelen; wat echter ontbreekt is de volgorde waarin plaatsen werden bezocht en de verblijfsduur in ieder daarvan. Opnieuw wordt Spanje niet genoemd.

Vanuit cultureel oogpunt was het logisch de Griekse Titus op het Griekse eiland Kreta te laten werken: communicatie verschillen zouden minimaal zijn; een voorwaarde voor het oplossen van de in hoofdstuk 1 beschreven problemen. Voor Titus was dit E-1 werk: plaatselijk en mono-cultureel. Zijn effectiviteit zou niet gehinderd worden door vreemdelingschap.

De huishoudens die Paulus noemt waren waarschijnlijk huisgemeentes, zoals we in verscheidene teksten zien.⁷

¹ Gal. 2:1-3. Zie ook mijn artikel over Galaten van augustus 2011, waarin dit onderwerp behandeld wordt

² Tit. 1:5 'Ik heb u op Kreta *achtergelaten*' (mijn cursivering)

³ 1:11,10

⁴ 1:15,16

⁵ 2 Tim. 4:20,13

⁶ Tit. 3:15

⁷ 1:11; ook bijv. Rom. 16:5; 1 Kor. 16:19; Kol. 4:15; Philem.:2 en geïmpliceerd op verscheidene andere plaatsen

Paulus was voldoende bekend met de cultuur van Kreta om de dichters te kennen, waarbij hij Epimenides (6^e eeuw v.C.) citeert als *profeet*.⁸ Dit geeft opnieuw aan hoe belangrijk het is voor zendelingen, de taal en cultuur van het volk dat ze willen bereiken, te bestuderen.

Onderwijs zou weinig geholpen hebben, als Titus daaraan geen voorbeeld van een goddelijke levenshouding zou hebben gekoppeld.⁹ *Doen* is niets zonder *zijn*. Het laatste is een effectiever wapen tegen tegenstanders dan het eerste.

De gewoonste mensen (slaven) kunnen geslaagde evangelisten zijn, als ze *betrouwbaar* zijn, en op die manier het onderwijs over God onze Redder aantrekkelijk maken.¹⁰

Het vers dat spreekt over Jezus Die voor Zichzelf een volk reinigt,¹¹ wordt geplaatst in de eschatologische context van ‘verschijning der heerlijkheid van ... Jezus Christus’¹² en herinnert ons aan het ultieme visioen dat interculturele zendelingen voor ogen moeten houden, namelijk de ‘schare ... uit alle volk en stammen en natiën en talen ... vóór het Lam’.¹³ Dat is waarnaar we op weg zijn, en als we willen dat onze bedieningen strategisch zijn, moet dít onze maatstaf zijn wanneer we voor of tegen bepaalde bedieningsactiviteiten beslissen.

Paulus moedigde Titus aan de gemeenteleden te herinneren ‘... ware zachtmoedigheid te tonen naar alle mensen omdat *ook wij* vroeger verdwaasd waren’.¹⁴ ‘Ook wij’ sluit zendelingen in. Sommigen wandelden decennia lang in geloof, dienden zendingsvelden voor lange tijd en namen geleidelijk een houding van farizese arrogantie ten opzichte van zondaren aan.¹⁵ We moeten ons altijd onze afkomst herinneren en niet toegeven aan een ‘wij en zij’ perspectief, wanneer we mensen willen bereiken.

In één hoofdstuk spreekt Paulus driemaal over ‘bereid zijn ... ervoor zorgen ... voorgaan in goede werken’.¹⁶ Wat het meest ontbreekt aan 21e eeuw, lauw Laodicea-christendom, is ware toewijding aan Christus, Zijn Koninkrijk en de bediening. Het wordt gezien in een voortdurend tekort aan werkers, niet slechts op het zendingsveld,¹⁷ maar ook in de kerk thuis.

Titus slaagde er waarschijnlijk in Nicopolis te bereiken om er de winter door te brengen.¹⁸ Later, nadat Paulus weer gevangen gezet was, schreef hij ‘Titus is naar Dalmatië [gegaan]’.¹⁹ Deze streek, de Kroatische westkust, was de logische volgende stap op reis van Kreta, via het Griekse vasteland, noordelijker dan Illyrië (Albanië) waar Paulus eerder predikte.²⁰ Het was waarschijnlijk hun laatste winter samen, voor Paulus op Nero’s commando onthoofd werd.²¹

⁸ Tit. 1:12; Richards, *Eternity in Their Hearts*, 1984:9,22. Hij citeert de Encyclopedia Britannica, Micropedia, 15^e editie, deel 3, p. 924

⁹ 2:1-8

¹⁰ 2:10

¹¹ 2:14

¹² 2:13

¹³ Op. 7:9

¹⁴ Tit. 3:1-3 (mijn cursivering)

¹⁵ Zie bijv. Luk. 15:1,2; 18:9-14

¹⁶ Tit. 3:1,8,14

¹⁷ Matt. 9:37,38

¹⁸ Waarschijnlijk 65-66 AD

¹⁹ 2 Tim. 4:10b

²⁰ Rom. 15:19

²¹ Waarschijnlijk in 68 AD

